

Puutavara-autojen kuormittavuustiedon omistusta, käyttöä ja käsittelyä koskevat periaatteet -suositus (versio 1.1d)

1. Omistus- ja käyttöoikeuden tausta ja tarkoitus

Väylävirasto tarvitsee elinkeinoelämän kuljetusvirtatietoja oman toimintansa suunnittelun ja resurssien suuntaamisen tarpeisiin. Perinteiset raskaan liikenteen seurantakeinot (esim. LAM-mittauspisteet ja tiedot säännöllisistä kuljetusreiteistä) eivät tuo riittävästi tietoa puukuljetuksista.

Tämän suosituksen tavoitteena on kuvata osapuolten oikeudet ja velvollisuudet koskien edellä kuvattuja puukuljetusten tietoja. Suositus määrittelee yhteiset pelisäännöt tietojen omistusta, käyttöä ja käyttöoikeuksien luovutusta koskien, ja tavoitteena on, että osapuolet tuntevat oikeutensa ja velvollisuutensa, ja että tietojen hallinnalle ja käytölle on olemassa yhtenäiset toimintamallit ja periaatteet.

Vastaavaa tietoa kerätään kesästä 2019 lähtien Trimble Forestry'n LogForce-sovelluksen ja UPM:n kuljetussuunnittelun sovelluksen kautta Väyläviraston käyttöön. Kerättävä tieto koskee puutavara-ajoneuvon sijaintia tieverkolla ja ajoneuvoyhdistelmän painoa tietyllä hetkellä.

Tämä tietojen omistusta, käyttöä ja käsittelyä koskeva suositus on laadittu pilotoitavaksi vain edellä mainittujen tietojen osalta vain Väyläviraston käyttöön toimitettuna. Tämä suositus on valmistunut Metsäteho Oy:n koordinoimana ja suosituksen valmistelussa olivat edustettuina Väylävirasto, Harvestia Oy, Koskisen Oy, Metsäliitto Osuuskunta, Stora Enso Oyj, UPM-Kymmene Oyj, Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsänhoitoyhdistys, Metsäteollisuus ry, Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry ja Trimble Forestry Europe Oy.

2. Tietojen ja toimijoiden ryhmittelyt

Kuormittavuustietoja koskevat omistus- ja käyttöoikeudet määritellään tässä suosituksessa tietoryhmittäin ja toimijaryhmäkohtaisesti. Tietoryhmittelyssä on otettu huomioon tiedon käyttötarkoitus sekä tuottaja tai muodostumispaikka. Ryhmittely on:

1. Ajoneuvotietokoneen tuottama valtion teiden kuormittavuustieto
  - Yksittäisen puutavara-autoyhdistelmän sijainti yhdistettynä ko. hetken painotietoihin (yhdistelmän tyhjä paino, puukuorman paino, yhdistelmän kokonaispaino tonneissa). Järjestelmätoimittaja pyytää kuljetusyryyksiltä luvan tässä kuvatun tiedon keräämiselle ja käyttämiselle.
    - i. Esimerkki, miten keruulupa hallinnoidaan LogForce-palvelua käyttävien kuljetusyryysten osalta: järjestelmätoimittaja (Trimble Forestry Europe Oy) pyytää LogForce-sovelluksen kautta kuljetusyryyksen pääkäyttäjältä luvan tässä kuvatun tiedon keräämiselle ja käyttämiselle. Lupa tallentuu LogForce-palveluun, ja on edellytyksenä kuormittavuustietojen keräämiselle. Kuljetusyryyksen pääkäyttäjä voi muuttaa antamaansa suostumusta milloin tahansa suoraan LogForce-sovelluksesta oman kuljetusyryyksen tietojen ylläpidon kautta.
2. Järjestelmätoimittajan Väylävirastolle toimittama valtion teiden kuormittavuustieto (matriisi)

- Puutavara-autoyhdistelmien kuormittavuustieto tiesegmenteittäin ja silloittain kuukausitasolla¹ (esimerkiksi ajoneuvojen lukumäärä, puukuormien yhteismäärä, yhdistelmien kokonaispainojen yhteismäärä, kuljetusten yhteismäärien suuntatieto). Matriisi ei saa sisältää tietoa tiedonkeruuseen osallistuvista kuljetusyrityksistä tai ajoneuvokohtaisia tietoja. Matriisitietoa tulee käsitellä luottamuksellisesti ja kokonaisuutena niin, ettei siitä voi käytännössä erotella esimerkiksi yksittäisen tuotantolaitoksen tai yksittäisen kuljetusyrityksen tai ajoneuvon kuljetuksia koskevia tietoja.

3. Tiesegmenttikohtainen, paikkatietomuotoinen kuormittavuustieto

- Väyläviraston ja/tai järjestelmätoimittajan tuottama paikkatietomuotoinen, vuosi- tai kuukausitasoinen esitys, jota voi muokata, mutta josta ei voi enää rajata esimerkiksi yksittäisen tuotantolaitoksen kuljetusvirtoja.

Toimitettavista tiedoista ei voi tunnistaa yksittäisiä kuljetusyrityksiä tai kuljettajia eikä sitä, mitkä kuljetusyritykset ovat osallistuneet tietojen toimittamiseen.

Toimijaryhmittelyssä tietojen käyttäjät jaotellaan seuraaviin pääryhmiin:

- Datan viranomaiskäyttäjä
  - Väylävirasto
- Kuljetusten sopijapuolet
  - Kuljetuksenantajat
  - Kuljetusyritykset
- Muut palveluntarjoajat ja tiedon käyttäjät
  - Kuljetusten kuormittavuustietoa tuottavien järjestelmien toimittajat (esimerkiksi Trimble Forestry Europe Oy ja UPM-Kymmene Oyj:n järjestelmätoimittaja).
  - Kuormittavuustietoa jalostavat tahot (esimerkiksi Trimble Forestry Europe Oy).
- Ajoneuvotiedon loppukäyttäjä (Väylävirasto ja avoimen datan osalta kuka tahansa).
- Henkilötiedon rekisterinpitäjä
  - Kuljettajien henkilötiedot rajataan pois tuotettavasta aineistosta, joten kerättäviin tietoihin ei sisälly henkilötietoja, eikä henkilötietorekisteriä synny.

---

¹ Voidaan määritellä tarvittaessa muuksikin aikajaksoksi

3. Tiedon omistus- ja käyttöoikeuksien määrittely

- O = Omistusoikeus
  - Oikeus käyttää tietoa ja määrätä tiedon käytöstä kaikilta osin. Joidenkin tietoryhmien osalta omistusoikeus on molemmilla kuljetusten sopimusosapuolilla. Oikeus kuuluu kummallekin sopimusosapuolelle itsenäisesti erikseen, ellei muuta ole sovittu.
- K = Käyttöoikeus
  - Oikeus käyttää tietoa toimeksiannon edellyttämässä tarkoituksessa ja laajuudessa sekä oman liiketoiminnan kehittämisessä, mutta ei myöntää käyttöoikeuksia, eikä siirtää tai luovuttaa tietoja muille toimijoille.
- RK = Rajattu käyttöoikeus
  - Oikeus käyttää tietoa rajattuun käyttötarkoitukseen tiedon omistajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Ei oikeutta myöntää käyttöoikeuksia eikä siirtää tai luovuttaa tietoja muille toimijoille. Esimerkkejä rajatusta käyttöoikeudesta ovat kuljetustietojen hyödyntäminen autovalmistajien tuote- ja palvelukehityksessä, järjestelmätoimittajien sovelluskehityksessä, tutkimus- ja kehitystyössä sekä opetuksessa.
- L = Luovutusoikeus
  - Oikeus luovuttaa tiedon omistajan kanssa sovitulle toimijalle. Tässä tapauksessa esimerkiksi Väyläviraston käyttämät konsultit Väyläviraston toimeksiannosta viranomaistehtävien hoitamista varten.
- A = Avoin data
  - Oikeus esittää ja jakaa data avoimesti lähde mainiten.

Tietoryhmän kuvaus	Toimija			
	1 Kuljetusten sopijapuolet		2 Väylävirasto	3 Nimetyt järjestelmätoimittajat
	Kuljetuksenantaja	Kuljetusyrittäjä		
1. Ajoneuvokohtainen kuormittavuustieto	-	O	-	K*
2. Kuukausitasoinen ja valtakunnallinen kuormittavuustieto (matriisi)	-	-	K, L	K*L**
3. Kuukausitasoinen tiesegmentti-kohtainen paikkatietoesitys			K	
4. Vuositasoinen tiesegmenttikohtainen paikkatietoesitys	A***	A***	A***	A***

*Järjestelmätoimittaja sopii erikseen käyttöoikeuksista kuljetusyrittäjien kanssa.

** Väylävirastolle.

*** Vain Väyläviraston mahdollisesti julkaisemana.